

Nr 219.

Av herr **Lundqvist m. fl.**, om rätt att vid 1955 års taxering till skatt för inkomst åtnjuta avdrag för vissa gåvor till hemvärnsförbund m. m.

Att hemvärdnet, genom sin speciella karaktär av bygdeförsvorsorganisation och likaså genom sin sociala struktur, utgör en svårersättlig länk i vårt folkförsvar såväl ur allmän försvarssynpunkt — icke minst för uppehållande och befrämjande av en rätt motståndsvilja — som med hänsyn till lösandet av icke oväsentliga krigsuppgifter, för vilka andra förband ur den reguljära armén icke kunna disponeras, torde vara alltför väl känt för att kräva någon särskild utläggning.

Genom inordnandet av hemvärdnet i armén har dess ställning i ekonomiskt hänsende tillrättalagts. Å andra sidan finns det utgifter för hemvärdnets verksamhet som icke må bestridas av statsmedel och vilka på annat sätt måste täckas. Härmed åsyftas främst sådana utgifter, som avse viss kompensation för den enskilde hemvärnsmannens förlust av arbetsförtjänst vid beivstande av utbildningskurser, liksom för tillgodoseende av hemvärdnets lokalbehov, samt föreningsverksamhet — utgiftsposter som icke utan men för hemvärdnets fortbestånd och utveckling kunna åsidosättas. Därav följer att hemvärdnet måste på olika sätt insamla medel utöver dem som av statsmakterna ställas till förfogande. Närmast till hands synes ligga att medel äskas hos vederbörliga kommunala myndigheter, och i flertalet fall ställa dessa sig icke avvisande, även om de bidrag som lämnas ofta äro av jämförelsevis blygsam omfattning men dock utgöra ett symboliskt uttryck för hemvärdnets kommunala anknytning.

Det har därför varit nödvändigt att bilda särskilda stödorganisationer — hemvärns-(rusthålls-)förbund (föreningar) — med huvuduppgift att insamla medel för ovanberört ändamål. Dessa organisationer, som successivt tillkommit sedan hemvärdnets bildande, ha förvisso utfört ett gagneligt arbete för hemvärdnet, men under de båda sista åren har förmärkts en avgjord avmattning, vilken synes främst sammanhänga med den ökade belastning som företag liksom enskilda åsamkats i skattehänseende. I regel möts den »insamlade» parten också av ett hövligt avböjande under ovannämnda motivering.

Med anledning av de ekonomiska svårigheter, som hemvärdnet härigenom iråkat, synes anledning förefinnas att undersöka, huruvida icke statlig skattefrihet skulle kunna utverkas för gåvor till hemvärdnet. Denna fråga är icke ny.

Förutom att vid tidigare tillfällen viss skattefrihet beviljats för gåvor till luftförsvaret medgavs samma förmån för under åren 1941 och 1942 till hem-

värnet skänkta gåvor. Men då frågan på nytt togs upp vid 1943 års riksdag och även vissa frivilliga försvarsorganisationer motionsvägen sökte samma förmån segrade de principiella betänkligheterna och motionerna avstogs. Senare försök ha jämväl avvisats av riksdagen. Man kan väl förstå tveksamheten med hänsyn till frågans prejudicerande betydelse. Å andra sidan måste fasthållas vid att hemvärnet intager en särställning i förhållande till de frivilliga försvarsorganisationerna — utan att därmed sistnämnda organisationers betydelse ifrågasättes. Ett indirekt stöd till hemvärnet på här ifrågavarande sätt torde f. ö. komma även de frivilliga försvarsorganisationerna till godo, när det gäller lösandet av lokalfrågan, eftersom samma lokal — hemvärnsgård, försvarsgård o. s. v. — kan utnyttjas av samtliga på samma plats belägna försvarsorganisationer.

I fråga om de ekonomiska konsekvenserna av ett dylikt medgivande är det naturligen svårt att nämna något visst belopp, men med hänsyn till de relativt små gåvobelopp, som det kan komma att gälla, torde ett dylikt statens åtagande icke komma att erhålla någon större räckvidd, som i och för sig behöver verka avskräckande. Därest man å andra sidan önskar säkerställa att missbruk icke skall ifrågakomma kan givetvis en viss skattefri maximsomma stipuleras. Likaså kan det av motsvarigt säkerhetsskäl vara lämpligt att hänföra skattefriheten till endast ett budgetår för att härigenom få en klarare uppfattning om de ekonomiska konsekvenserna av ett dylikt medgivande. Vidare synes lämpligen kunna bestämmas som villkor, att gåvan skall avse ändamål för vilka kommun äger rätt bevilja anslag.

Gentemot betänkligheterna kan i övrigt med fog anföras att en folkrörelse som hemvärnet dock är väl värd att stödja. Den enskilde hemvärnsmannens uppostringar av tid och pengar utgör en sammanlagd kapitalinsats, som vida överstiger de medel, som ställas till rörelsens förfogande av stats- eller andra medel. Då otvivelaktigt hemvärnets utveckling hämmas av ekonomiska svårigheter och andra utvägar icke synas tillgängliga, bör skattefriheten för gåvor till hemvärnet — tidigare medgiven — på nytt upptagas till prövning.

På grund av anförda skäl hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta, att skattskyldig vid den taxering, vilken äger rum 1955, skall äga åtnjuta s. k. allmänt avdrag med belopp, motsvarande vad han under beskattningsåret utgivit såsom gåva till hemvärns-(rusthålls-)förbund (förening), dock med högst 1 000 kronor och endast under förutsättning att villkoren för gåvans disponerande motsvara de ändamål, för vilka kommun äger rätt bevilja anslag som stöd för hemvärnets verksamhet.

Stockholm den 27 januari 1954.

P. J. Näslund.
Erik Arrhén.

Bernhard Näsgård.
P. G. Lundgren.

R. Lundqvist.
Ebbe Ohlsson.
F. Thun.